

Lovforslag nr. L 56

Folketinget 2011-12

Fremsat den 14. december 2011 af Justitsministeren (Morten Bødskov)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om straffeloven

(Udvidet anvendelse af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste m.v.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011, foretages følgende ændring:

1. I § 63, stk. 1, 1. pkt., ændres »240« til: »300«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2012.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. **Indledning**
2. **Gældende ret**
  - 2.1. Betingede domme med vilkår om samfundstjeneste
  - 2.2. Personundersøgelser
  - 2.3. Anvendelsesområdet for samfundstjeneste
    - 2.3.1. Kriminalitetens art
    - 2.3.2. Straffens længde
3. **Justitsministeriets overvejelser**
4. **Administrative tiltag**
  - 4.1. Nye typer af samfundstjenestesteder
  - 4.2. Geografiske forskelle i anvendelsen af samfundstjeneste
  - 4.3. Prøveløsladelse af udvisningsdømte udlændinge
5. **De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
6. **De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
7. **De administrative konsekvenser for borgerne**
8. **De miljømæssige konsekvenser**
9. **Forholdet til EU-retten**
10. **Hørte myndigheder og organisationer mv.**
11. **Sammenfattende skema**

1. Indledning

Med lovforslaget foreslås der en vis, nærmere afgrænset udvidelse af ordningen for samfundstjeneste med henblik på at udnytte den gavnlige effekt på recidivrisikoen, som aftjening af samfundstjeneste synes at have for dømte, der er fundet egnede til at udføre samfundstjeneste, sammenlignet med afsoning af en ubetinget frihedsstraf. Samtidig kan en udvidelse af ordningen medvirke til at lette kapacitetspresset på fængslerne. Kriminalforsorgen oplever således i øjeblikket et stort kapacitetspres, som bl.a. skyldes politiets og anklagemyndighedens succes med at få et stort antal bande- og rockermedlemmer idømt fængselsstraf.

Lovforslaget indebærer nærmere, at det antal samfundstjenestetimer, der maksimalt kan fastsættes som vilkår for en betinget dom, hæves fra 240 til 300. Med forslaget tilsigtes det, at samfundstjeneste fremover i et vist videre omfang end hidtil vil kunne anvendes i sager, hvor der fastsættes en relativt lang frihedsstraf.

I dag er praksis sådan, at dom til samfundstjeneste normalt ikke anvendes som vilkår i sager, hvor der fastsættes en frihedsstraf på mere end 1 års fængsel. Domme på op til fængsel i 1 år og 6 måneder er dog i retspraksis undtagelsesvis blevet gjort betingede med vilkår om samfundstjeneste, mens domstolene derimod generelt har været utilbøjelige til at afsige betingede domme i sager, hvor den fastsatte straf overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder. Lovforslaget tilsigter med den nævnte ændring at skabe grundlag for, at samfundstjeneste fremover også anvendes undtagelsesvis i sager, hvor der fastsættes en fængselsstraf på mere end 1 år og 6 måneder, men ikke over 2 år.

Det forudsættes som anført, at den udmålte frihedsstraf ikke overstiger 2 år. Samtidig forudsættes det, at samfunds-

tjeneste ved domme, der overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder, kun anvendes undtagelsesvis, hvor helt særlige omstændigheder gør det upåkrævet at idømme en ubetinget straf.

Der tilsigtes ikke ændringer i anvendelsesområdet for samfundstjeneste, når det gælder kriminalitetens art. Det forudsættes således, at det fortsat vil være berigelseskriminalitet, bortset fra røveri, der er samfundstjenestens absolutte kerneområde, og at samfundstjeneste ved kriminalitet som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser (varsomhedsområdet) også fremover kun anvendes, hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvarligt.

Samtidig lægges der op til at gennemføre visse administrative tiltag, som har til formål at forbedre mulighederne for at idømme samfundstjeneste i stedet for en ubetinget straf for visse kategorier af dømte.

2. Gældende ret

2.1. Betingede domme med vilkår om samfundstjeneste

2.1.1. Reglerne om betingede domme og samfundstjeneste findes i straffelovens kapitel 7 og 8.

Det følger nærmere af straffelovens § 56, at retten i en dom kan bestemme, at spørgsmålet om straffastsættelse udsættes og bortfalder efter en prøvetid, hvis det findes upåkrævet, at straffen kommer til fuldbyrdelse. Hvis det må anses for mere formålstjenstligt, kan retten i medfør af § 56, stk. 2, i stedet fastsætte straffen og samtidig bestemme, at fuldbyrdelsen udsættes og bortfalder ved udløbet af prøvetiden.

Retten kan som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn, jf. straffelovens § 57. Endvidere kan retten fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenstlige. Udsættelsen betinges ifølge § 56, stk. 3, af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han eller hun overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan der dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

Skønnes anvendelse af ubetinget fængselsstraf påkrævet, men taler oplysningerne om tiltaltes personlige forhold for anvendelse af betinget dom, kan retten i medfør af straffelovens § 58, stk. 1, bestemme, at en del af den forskyldte straf, dog højst 6 måneder, skal fuldbyrdes, mens dommen i øvrigt gøres betinget. I forbindelse med betinget dom kan der endvidere idømmes en tillægsbøde, selv om bødestraf ikke er hjemlet for den pågældende lovovertrædelse, jf. § 58, stk. 2.

2.1.2. Såfremt betinget dom efter reglerne i straffelovens §§ 56 og 57 ikke findes tilstrækkelig, kan retten endvidere, hvis tiltalte findes egnet hertil, i medfør af straffelovens § 62, stk. 1, afsige betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Som vilkår for udsættelsen af fængselsstraf i disse tilfælde bestemmes ifølge § 63, stk. 1, at den dømte skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 30 timer og højst 240 timer. Den fastsatte arbejdspligt skal opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer. Den fastsatte længstetid kan af tilsynsmyndigheden forlænges, hvis særlige grunde taler derfor, dog ikke ud over prøvetiden, jf. § 63, stk. 2.

I en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste fastsættes en prøvetid på højst 2 år, jf. § 63, stk. 3. Det kan i dommen bestemmes, at prøvetiden ophører, når længstetiden for arbejdsforpligtelsens opfyldelse er udløbet.

Den dømte skal i medfør af § 63, stk. 4, undergives tilsyn i prøvetiden. Retten kan endvidere, hvis det findes formålstjenstligt, fastsætte tillægsvilkår som nævnt i § 57. Tilsynet ophører, og eventuelle vilkår efter § 57 bortfalder, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre andet er bestemt i dommen.

Det følger af straffelovens § 62, stk. 3, at udsættelsen af fængselsstraf betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han eller hun overholder de vilkår, der er fastsat i medfør af § 63.

I forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste kan der i medfør af straffelovens § 64 idømmes ubetinget fængselsstraf eller bøde efter reglerne i § 58. En i medfør af § 58, stk. 1, fastsat fængselsstraf kan dog ikke overstige 3 måneder.

2.1.3. Det følger af straffelovens § 66, stk. 1, at retten, hvis den dømte overtræder vilkåret om samfundstjeneste eller andet vilkår, kan træffe afgørelse om ubetinget fængselsstraf for den begåede lovovertrædelse eller bestemme, at betinget dom skal opretholdes, eventuelt i forbindelse med en forlængelse af længstetiden for samfundstjeneste og af prøvetiden inden for den i § 63 nævnte grænse.

Ved fastsættelse af straf skal der i medfør af straffelovens § 66, stk. 3, tages hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført. Har retten i forbindelse med den betingede dom med vilkår om samfundstjeneste valgt at fastsætte straffen, jf. § 56, stk. 2, kan den fastsatte straf ned sættes.

2.1.4. Hvis der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han eller hun sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom med vilkår om samfundstjeneste, fastsætter retten i medfør af straffelovens § 67, stk. 1, jf. § 61, stk. 1, en fællesstraf for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Hvis den pågældende begår nyt strafbart forhold i prøvetiden, og der inden dennes udløb foretages rettergangsskridt, hvorved han eller hun sigtes for forholdet, fastsætter retten efter § 67, stk. 1, jf. § 61, stk. 2, en ubetinget straf for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten dog i stedet idømme ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene i den betingede dom, eller afsige ny betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser eller alene for det nye forhold.

2.2. Personundersøgelser

Det følger af retsplejelovens § 808, stk. 1, at der skal tilvejebringes sådanne oplysninger om sigtedes personlige forhold, som må antages at være af betydning for sagens afgørelse vedrørende straffastsættelse eller anvendelse af anden retsfølge end straf.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at anklagemyndigheden skal tilvejebringe en personundersøgelse i alle tilfælde, hvor der er mulighed for, at sagen vil kunne afgøres med en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Anvendelse af betinget dom med vilkår om samfundstjeneste vil som altovervejende udgangspunkt forudsætte, at den pågældende ved en personundersøgelse er fundet egnet til at udføre samfundstjeneste.

Det er kriminalforsorgen, der foretager den pågældende egnethedsvurdering og udfærdiger personundersøgelsen.

Nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens indhentelse af personundersøgelser i straffesager følger af Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2000 om personundersøgelser ved kriminalforsorgen, herunder med henblik på samfundstjeneste.

Ved bedømmelsen af den sigtedes egnethed til at modtage en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste skal der først og fremmest tages stilling til, om han eller hun har en rimelig udsigt til at kunne gennemføre et pålagt arbejde. Eller om der omvendt må regnes med en betydelig risiko for, at vilkåret vil blive overtrådt, typisk ved udeblivelse fra arbejde, men eventuelt også ved en opførsel på arbejdspladsen og et forhold til arbejdet og til andre personer, der ikke er i overensstemmelse med foranstaltningens forudsætninger. Kriminalitetens art og grovhed indgår ikke i egnethedsbedømmelsen, men har derimod generelt betydning for, om samfundstjeneste kan komme på tale (jf. nedenfor om det såkaldte varsomhedsområde).

Kriminalforsorgens vurdering af egnethed foretages som led i en samlet bedømmelse af sigtedes personlige og sociale forhold. Heri kan indgå oplysninger om forudgående kriminalitet, alkoholmisbrug, uheldige forhold under tidligere tilsynsforløb eller afsoning mv.

2.3. Anvendelsesområdet for samfundstjeneste

2.3.1. Kriminalitetens art

Reglerne om samfundstjeneste blev senest ændret ved lov nr. 230 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (Udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholbehandling for spirituskørsel). Formålet med loven var at indføre mulighed for at idømme samfundstjeneste i stedet for kortere ubetingede frihedsstraffe for navnlige spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden.

Det blev samtidig tilkendegivet i lovforslaget (L 41, jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 1125), at en øget anvendelse af samfundstjeneste i stedet for kortere ubetingede frihedsstraffe er en særlig nærliggende mulighed i sager om berigelseskriminalitet. Det forudsættes således i lovforslaget, at der skal indhentes personundersøgelse vedrørende den sigtedes egnethed til at udføre samfundstjeneste i samtlige sager, hvor berigelseskriminalitet skønnes at kunne medføre en ubetinget frihedsstraf for en person, som ikke tidligere er idømt ubetinget frihedsstraf. Det præciseres samtidig, at samfundstjeneste fortsat ikke skal anvendes, hvor en betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste skønnes tilstrækkelig. Der henvises til pkt. 3.3.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 41.

Det anføres endvidere i det nævnte lovforslag, at den praksis, der har dannet sig, hvorefter samfundstjenestens absolutte kerneområde er berigelseskriminalitet bortset fra røveri, bør fortsættes. Det forudsættes således, at samfundstjeneste ved kriminalitet som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser (varsomhedsområdet) fortsat kun bør anvendes, hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvarligt. Der henvises til pkt. 3.3.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.3.2. Straffens længde

Der er ikke fastsat en øvre grænse for, hvor høje straffe der kan gøres betingede (med vilkår om samfundstjeneste). Det er således op til domstolene at afgøre, om det i det konkrete tilfælde findes forsvarligt at afsige en betinget dom.

Da reglerne om samfundstjeneste blev indsat i straffeloven ved lov nr. 6 af 3. januar 1992 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Samfundstjeneste m.v.), blev det dog tilkendegivet i forarbejderne, at en dom til samfundstjeneste i stedet for en ubetinget straf på mere end 1 års fængsel vil og bør være en relativt sjælden foreteelse. Det blev i den forbindelse lagt til grund, at domstolene foretager en nøje individuel vurdering af især de sager, hvor den forskyldte straf vil ligge på 1 år eller mere. Der henvises til pkt. 7.2 i de almindelige bemærkninger til det pågældende lovforslag (L 84, jf. Folketingstidende 1991-92, Tillæg A, spalte 1188).

I retspraksis er domme på op til fængsel i 1 år og 6 måneder undtagelsesvis blevet gjort betingede med vilkår om

samfundstjeneste. Derimod synes domstolene generelt utilbøjelige til at afsige betingede domme i sager, hvor den fastsatte straf overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder. Dette er dog som anført ikke udelukket efter de gældende regler.

3. Justitsministeriets overvejelser

3.1. Muligheden for at idømme en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste er et vigtigt alternativ til ubetinget frihedsstraf. Reglerne om samfundstjeneste gør det således muligt at idømme en følelig sanktion, der tilkendegiver en afstandtagen fra kriminaliteten. Samtidig undgår lovovertræderen de negative personlige og sociale konsekvenser, som et fængselsophold uundgåeligt har.

Justitsministeriet har i oktober 2011 offentliggjort en evaluering af effekten af samfundstjenesteordningen. Effektevalueringen omfatter personer, som er dømt for andet end færdselslovsovertrædelser, og som i forbindelse med en personundersøgelse er fundet egnede til at modtage en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Det konkluderes i evalueringen, at der for denne gruppe synes at være en mindre sandsynlighed for tilbagefald til ny kriminalitet (recidiv) efter idømmelse af samfundstjeneste, end der er efter afsoning af en ubetinget fængselsstraf. Der er ikke tale om en statistisk signifikant forskel, men dog om en tendens i retning af mindre recidiv efter aftjening af samfundstjeneste.

Det konkluderes samtidig, at der for så vidt angår den del af den undersøgte gruppe, der er dømt for lovbrud inden for varsomhedsområdet (røveri, vold, narkotikaforbrydelser og seksualforbrydelser o.lign.), er en signifikant mindre risiko for tilbagefald til ny kriminalitet efter en dom til samfundstjeneste end efter en ubetinget frihedsstraf.

3.2. Direktoratet for Kriminalforsorgen, Justitsministeriet og Finansministeriet har i februar 2011 færdiggjort en analyse af kriminalforsorgens fremtidige kapacitets- og sikkerhedsbehov. Formålet med analysen har været at kortlægge og vurdere et eventuelt øget kapacitets- og sikkerhedsbehov i kriminalforsorgen i lyset af, at belægget i kriminalforsorgens institutioner er stigende, og at indsatte fra rocker- og bandemiljøet giver udfordringer for sikkerheden i institutionerne. Som anført ovenfor under pkt. 1 oplever kriminalforsorgen i øjeblikket et stort kapacitetspres, og der peges i analysen på en række tiltag, der har til formål at afhjælpe kapacitetsbehovet.

3.3. På den anførte baggrund foreslås der med dette lovforslag en vis, nærmere afgrænset udvidelse af samfundstjenesteordningen.

Det foreslås således at give domstolene mulighed for at idømme samfundstjeneste i op til 300 timer mod i dag 240 timer. Med forslaget tilsigtes det, at samfundstjeneste fremover i et vist videre omfang end hidtil vil kunne anvendes i sager, hvor der fastsættes en relativt lang frihedsstraf.

I dag er praksis sådan, at dom til samfundstjeneste normalt ikke anvendes som vilkår i sager, hvor der fastsættes en frihedsstraf på mere end 1 års fængsel. Domme på op til fængsel i 1 år og 6 måneder er dog i retspraksis undtagelsesvis blevet gjort betingede med vilkår om samfundstjeneste, mens domstolene derimod generelt har været utilbøjelige til

at afsige betingede domme i sager, hvor den fastsatte straf overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder. Lovforslaget tilsigter med den nævnte ændring at skabe grundlag for, at samfundstjeneste fremover også anvendes undtagelsesvis i sager, hvor der fastsættes en fængselsstraf på mere end 1 år og 6 måneder, men ikke over 2 år.

Det forudsættes som anført, at den udmålte frihedsstraf ikke overstiger 2 år. Samtidig forudsættes det, at samfundstjeneste ved domme, der overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder, kun anvendes undtagelsesvis, hvor helt særlige omstændigheder gør det upåkrævet at idømme en ubetinget straf.

Der tilsigtes ikke ændringer i anvendelsesområdet for samfundstjeneste, når det gælder til kriminalitetens art. Det forudsættes således, at det fortsat vil være berigelseskriminalitet, bortset fra røveri, der er samfundstjenestens absolutte kerneområde, og at samfundstjeneste ved kriminalitet som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser (varsomhedsområdet) også fremover kun anvendes, hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvarligt.

3.4. Som det fremgår, er der alene tale om et forslag om en relativt mindre ændring af straffelovens regler om samfundstjeneste.

Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriet i 2009 har anmodet Straffelovrådet om at gennemgå de gældende regler og praksis vedrørende domme med vilkår om samfundstjeneste med henblik på en revision, der navnlig sigter mod så vidt muligt at øge brugen af vilkår om samfundstjeneste som alternativ til fængselsstraf. Straffelovrådet er i den forbindelse blevet anmodet om at overveje anvendelsesområdet for betingede domme med vilkår om samfundstjeneste, herunder både med hensyn til varsomhedsområdet og med hensyn til kredsen af personer, som idømmes samfundstjeneste.

Når Straffelovrådets betænkning foreligger, vil der være grundlag for at overveje, i hvilket omfang der bør gennemføres andre ændringer af reglerne i straffeloven om samfundstjeneste.

4. Administrative tiltag

Ud over den nævnte foreslåede udvidelse af samfundstjenesteordningen til i videre omfang at omfatte sager, hvor der fastsættes en frihedsstraf af op til 2 års varighed, vil Justitsministeriet gennemføre visse yderligere tiltag, som dels har til formål at forbedre mulighederne for at idømme samfundstjeneste i stedet for en ubetinget straf for visse kategorier af dømte, dels vil kunne medvirke til at lette kapacitetspresset på kriminalforsorgens institutioner. Tiltagene, der er omtalt nedenfor under pkt. 4.1 og 4.2, kræver ikke lovændringer.

4.1. Nye typer af samfundstjenestesteder

Justitsministeriet finder, at der – uafhængigt af Straffelovrådets igangværende arbejde – allerede nu med fordel vil kunne oprettes nye typer af samfundstjenestesteder, herunder ved kriminalforsorgens egne tjenestesteder, som er særligt indrettede til at betjene en udvidet kreds af dømte. Herudover bør der efter Justitsministeriets opfattelse i helt særlige

tilfælde være mulighed for at afvikle samfundstjeneste for mere end én dømt på samme arbejdsplads samtidig. Begge tiltag vil kræve meget tæt kontrol og tilsyn.

Oprettelsen af nye typer af samfundstjenestesteder vil indebære, at personer med lidt større personlige eller sociale problemer efter en konkret vurdering også vil kunne erklæres egnede til at udføre samfundstjeneste (på et alternativt arbejdssted under intensiveret opsyn). Dermed vil sådanne marginaliserede personer også få mulighed for at undgå en ubetinget fængselsstraf. De personer, som efter Justitsministeriets opfattelse vil kunne drage fordel af muligheden for at afvikle samfundstjeneste på et særligt sted under intensiveret tilsyn, vil navnlig være dømte med vanskeligere sociale forhold, herunder dømte uden bolig eller dømte med sygdomme, som ikke i sig selv hindrer den pågældende i at udføre samfundstjeneste. Derimod vil dømte med massive misbrugsproblemer eller dømte, som nægter at udføre samfundstjeneste, ikke være omfattet.

4.2. Geografiske forskelle i anvendelsen af samfundstjeneste

Det kan konstateres, at anvendelsen af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste inden for varsomhedsområdet varierer geografisk, således at andelen af sådanne domme inden for varsomhedsområdet i visse retskredse betydeligt overstiger andelen i andre retskredse. Samtidig kan der konstateres relativt store geografiske forskelle i kriminalforsorgens vurderinger af, hvorvidt en sigtet findes egnet til at udføre samfundstjeneste.

Rigsadvokaten har i den forbindelse tilkendegivet over for Justitsministeriet, at Rigsadvokaten – i lyset af, at der således ikke synes at være en ensartet praksis for domstolenes anvendelse af samfundstjeneste i sager inden for varsomhedsområdet – under inddragelse af statsadvokaterne og politikredsene nærmere vil overveje de fornødne tiltag med henblik på at sikre størst mulig grad af ensartethed, herunder med hensyn til politikredsens praksis for indhentelse af personundersøgelser i disse sager. Tilsvarende vil Direktoratet for Kriminalforsorgen overveje, hvilke tiltag der kan iværksættes med henblik på at opnå en større ensartethed ved egnethedsvurderingerne landet over.

4.3. Prøveløsladelse af udvisningsdømte udlændinge

4.3.1. I tilknytning til ovenstående tiltag finder Justitsministeriet, at der med henblik på at lette kapacitetspresset i kriminalforsorgens institutioner bør ske en ændring af reglerne om prøveløsladelse af kriminelle udlændinge, der skal udvises af landet.

Reglerne om prøveløsladelse af dømte, der udstår tidsbestemte fængselsstraffe, findes i straffelovens §§ 38-40 a. Efter § 38, stk. 1, afgør justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, om den dømte skal løslades på prøve, når 2/3 af straffetiden, dog mindst 2 måneder, er udstået. Prøveløsladelse efter denne bestemmelse forudsætter alene, at den dømtes forhold ikke gør prøveløsladelsen utilrådelig, at der er sikret den pågældende passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at den pågældende erklærer at ville

overholde de vilkår, der i medfør af straffelovens § 39, stk. 2, fastsættes for løsladelsen, jf. lovens § 38, stk. 5.

Efter straffelovens § 38, stk. 2, kan løsladelse på prøve som udgangspunkt ske tidligere, når særlige omstændigheder taler derfor, og den dømte har udstået halvdelen af straffetiden, dog mindst 2 måneder. Bestemmelse herom træffes af justitsministeren eller den, som med hensyn til bestemte grupper af sager bemyndiges dertil. Denne bestemmelse anvendes bl.a. i forbindelse med prøveløsladelse efter enten 1/2 eller 7/12 af straffetiden af udenlandske strafafsonere, der skal udvises efter løsladelsen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at udenlandske indsatte, som efter udståelse af straffen skal udvises med et tidsbegrænset indrejseforbud, efter praksis løslades på prøve i henhold til straffelovens § 38, stk. 2, når 7/12, dog mindst 2 måneder, af straffetiden er udstået. For så vidt angår udenlandske indsatte, som efter udståelse af straffen skal udvises med et indrejseforbud gældende for bestandig, sker prøveløsladelsen i henhold til straffelovens § 38, stk. 2, efter praksis, når halvdelen, dog mindst 2 måneder, af straffetiden er udstået.

Nærmere retningslinjer for behandlingen af sager om prøveløsladelse findes i vejledning nr. 52 af 30. juni 2011 om løsladelse af dømte, der udstår fængselsstraf (løsladelsesvejledningen).

Det er som anført ovenfor en forudsætning for prøveløsladelsen, at den dømtes forhold ikke gør prøveløsladelsen utilrådelig, jf. straffelovens § 38, stk. 5. Det er endvidere en forudsætning, at udvisningen af den dømte udlænding kan gennemføres umiddelbart efter prøveløsladelsen.

4.3.2. Justitsministeriet finder, at udenlandske indsatte, som efter udståelse af straffen skal udvises med indrejseforbud, i alle tilfælde bør kunne løslades på prøve, når halvdelen, dog mindst 2 måneder, af straffetiden er udstået. Det gælder således, uanset om det fastsatte indrejseforbud er tidsbegrænset eller ej. Efter Justitsministeriets opfattelse bør afgørelse om prøveløsladelse endvidere kunne træffes, uanset om den pågældende udlænding selv ønsker at blive prøveløsladt eller ej. Tiltaget vil medvirke til at begrænse den tid, som en udvisningsdømt udlænding skal afsones i fængsel, således at kapacitetspresset på kriminalforsorgens institutioner lettes.

Justitsministeriet vil på den baggrund ændre løsladelsesbekendtgørelsen og løsladelsesvejledningen, så de pågældende udlændinge fremover vil kunne prøveløslades tvangsmæssigt efter afsoning af halvdelen af straffetiden, forudsat at prøveløsladelsen ikke skønnes utilrådelig, og at udvisningen kan effektueres umiddelbart efter prøveløsladelsen.

Til forskel fra retstilstanden i dag vil disse administrative ændringer nærmere indebære, dels at prøveløsladelse i de

pågældende tilfælde fremover vil kunne ske mod udlændingens eget ønske, dels at også de udlændinge, hvis indrejseforbud er blevet meddelt for en tidsbegrænset periode, vil kunne prøveløslades efter afsoning af halvdelen (mod i dag 7/12) af straffetiden (dog mindst 2 måneder).

Det bemærkes i tilknytning hertil, at overførsel til fortsat strafafsoning i hjemlandet fortsat så vidt muligt vil blive anvendt frem for tidlig prøveløsladelse.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om udvidet anvendelse af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste mv. forventes at medføre øget anvendelse af samfundstjeneste. De økonomiske konsekvenser, herunder i forbindelse med tilsyn og kontrol samt frigjort kapacitet, er indeholdt i aftalen om kriminalforsorgens økonomi i 2012, som er indbudgetteret i forbindelse med finansloven for 2012.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. De administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Advokatrådet, Danske Advokater, Dansk Socialrådgiverforening, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Faggruppen af socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, HK-Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Kriminalforsorgsforeningen, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Samtlige byretter, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret og Østre Landsret.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Er indeholdt i aftalen om kriminalforsorgens økonomi i 2012, som er indbudgetteret i forbindelse med finansloven for 2012.	Er indeholdt i aftalen om kriminalforsorgens økonomi i 2012, som er indbudgetteret i forbindelse med finansloven for 2012.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 63, stk. 1, 1. pkt.)

Den foreslåede ændring af straffelovens § 63, stk. 1, 1. pkt., indebærer, at det antal samfundstjenestetimer, der maksimalt kan fastsættes som vilkår for en betinget dom, hæves fra 240 til 300. Med forslaget tilsigtes det, at samfundstjeneste fremover i videre omfang end i dag vil blive anvendt i sager, hvor der fastsættes en frihedsstraf på mere end 1 år og 6 måneder, men ikke over 2 år.

Det forudsættes i den forbindelse, at samfundstjeneste ved domme, der overstiger fængsel i 1 år og 6 måneder, kun anvendes undtagelsesvis, hvor helt særlige omstændigheder gør det upåkrævet at idømme en ubetinget straf.

Der tilsigtes ikke ændringer i anvendelsesområdet for samfundstjeneste, når det gælder kriminalitetens art. Det forudsættes således, at det fortsat vil være berigelseskriminalitet, bortset fra røveri, der er samfundstjenestens absolutte kerneområde, og at samfundstjeneste ved kriminalitet som f.eks. vold, røveri, narkotikasager og sædelighedsforbrydelser (varsomhedsområdet) også fremover kun anvendes, hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvarligt.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. marts 2012.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011, foretages følgende ændring:

§ 63. Som vilkår for udsættelsen af fængselsstraf bestemmes, at den dømte skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 30 og højst 240 timer. Den fastsatte arbejdspligt skal opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer.

Stk. 2. - - -

1. I § 63, stk. 1, 1. pkt., ændres »240« til: »300«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 2012.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.